

Годишен Извештај за извршени ревизии и активности на Внатрешната ревизија за 2016 година

1. Основни податоци.

Тетекс АД – Тетово , Б.миладинови бр.1

Директор на службата за внатрешна ревизија: Јовановски Љубиша.

2. Податоци за единицата за внатрешна ревизија и внатрешните ревизори.

Внатрешната ревизија е правно основана со Правилник за внатрешна ревизија со Одлука на Одборот на директори.

Внатрешната ревизија е основана со одлука бр.0202-3353 од 24.12.2010 година.

За исполнување на обврските назначен е Директор на единицата, како еден извршител.

Единицата за внатрешна ревизија организационо и функционално е директно и единствено одговорна на Одборот на Директори на друштвото.

Внатрешниот ревизор има целосно, слободно и неограничено право на пристап до:

- а) целокупната документација,
- б) податоците и информациите од сите носители на податоци,
- в) раководителот на субјектот,
- г) сите лица (раководители и вработени) и
- д) материјалните средства.

3. Извршување на годишниот план за внатрешната ревизија:

- Вкупен број на планирани ревизии 26 (дваесет и шест) во 10 области на работење.
- Вкупен број на дополнително извршени ревизии. 3 (три) во 3 области на работење.
- Вкупен број на незавршени ревизии 1 (една) во 1 област на работење.
- За вкупниот број на извршени ревизии се изработени 27 (дваесет и седум) извештаи и 37 (триесет и седум) информации.
- За сите ревизии се доставени извештаи и информации, а соодветно се дадени препораки и направени процедури и упатства за работење према дадените акциони планови, па од тие причини не се доставени конечни извештаи за секоја ревизија поодделно.
- На Генералниот Директор му се доставува информации и извештаи веднаш по завршување на секоја спроведена ревизија.
- Генералниот Директор изготвува и одлучува за Акциониот план кој вклучува прифаќање на препораките и активностите кои треба да се превземат.
- Директорот на единицата за внатрешна ревизија ги следи спроведувањето на препораките од извршената ревизија и акционите планови.

4. Број на препораки во ревизорските извештаи/акциони планови и број на спроведени препореки до крајот на извештајниот период:

Број на дадени препораки во извештаите и информациите: 54 (педесет и четири).

Број на прифатени препораки 51 (педесет и една)

Број на целосно извршени препораки 25 (дваесет и пет)

Број на делумно спроведени препораки: 16 (шеснаесет).

Број на неспроведени препораки: 10 (десет).

5. Преглед на извршени ревизии од годишниот ревизорски план, како и дополнителни ревизии кои се извршени вон годишниот ревизорски план:

1. Ревизија на звршување на годишниот попис за 2015 година:

- пописот во 2015 година е направен према дадените упатства и према дефинираните законски рамки што ја дифинираат оваа проблематика.

2. Ревизија на прометот во готовина:

- прометот на готовина на главната благајна и благајната на ЕЕ Трговска мрежа е во рамките на законската регулатива и во соодност на дадените упатства за нивно нормално работење. Воедно е скоро целосно усогласено регулирањето на уплатите со направената фискализација по пресметковни места каде се реализира готовина на плаќање и прометотот секојдневно се уплатува.

3. Ревизија на нивелации на цени :

Во текот на 2016 година се реализирани 10 нивелации и тоа за: Ф-ка Ткаенини 3 (три), Ф-ка Конфекција 3 (три), Ф-ка Трикотажа 3(три) и за Волница 1 (една) каде се нивилирани готовите производи по нето цени и МП цени, а воедно се направени 17 нивилации на МП цените во ЕЕ Трговска мрежа и тоа : 3 за ткаенини и кебе, 1 за волница, 3 за конфекциски артикли, 6 за трикотажни артикли и 4 за разна трговска стока.

- **резиме:** Оваа година е почнато со продажба и нивелирање во Ф-ка Конфекција на старата залиха постара повеќе од 15 години и целосно се применити цените од проценката направена во 2013 година, а воедно е направена дополнителна нивелација на поедини артикли што се веќе десортирани и истите се намалени под вредноста од проценката а се однесува на артиклите што веќе се застарени повеќе од 13 години и продажбата во предхониот период беше минимална. Воедно е потребно во наредниот период да се направи намалување и дефинирање на старата залиха од 5-13 години која не беше опфатена со проценката во 2013 година, бидејќи е неминовен процес за реализација (продажба) на истата што го потврди и реализација на готовите производи кои беа намалени во 2016 година. Треба да продолжи перманентно реализацијата на продажба на старата трговска стока што се наоѓа во магацините на ЕЕ Трговска мрежа по дадените упатства за намалување и реализација на истата, за што е и направено предлог барање за исправка на вредноста на набавните цени за артиклите кои се стари повеќе од 10 години, истите се десортирани по бои, дезени и величини, а воедно има и оштетеност (фелеричност) кај истите. Да се продолжи со анализа на оваа стара залиха и во наредниот период, а тоа значи истражување на пазарот по кои цени можат истите да се реализираат.

4. Ревизија на трошокот за превоз на вработените:

- **препорака:** усогласеност на фабриките за вонреден превоз (намалување на линии кои се корисат), како и активност на дефинирањето на технолошкиот вишок, како и нови вработувања, а се поврзани со овој трошок.
- **резиме:** Да се продолжи со активностите во дефинирањето на технолошкиот вишок или нови вработувања да истиот влијаат и на намалување на овој трошок во нареден период, како и намалување на максимално ниво на вонредниот превоз, бидејќи истиот беше драстично зголемен во 2016 година со тражење на нови модалитети во организација на производството во Ф-ка Конфекција и избегнување на вонредниот превоз во саботите.

5. Ревизија на продажбата со попуст на готови производи во Ф-ка Конфекција:

- процедурата за работа со препораките целосно се применуваат во текот на цела 2016 година и реализацијата е целосно усогласена.

6. Ревизија на трошокот на сите транспортни средства:

- **препораки:** поставување на посебен режим на потрошувачката на гориво за транспортните средства во Енергана каде трошокот е најголем, подобрување на интерната контрола за пратење на потрошувачката на деривати,

дефинирање на транспортни средства кои се неупотребливи со сите показатели за нивно ефектно одтуѓување.

- препораките се целосно реализирани и трошокот е према потребите во тековното работење, освен препораката за дефинирање на транспортни средства кои се неупотребливи и нивно можно одтуѓување кое во 2016 година не е ништо реализирано.
- **резиме:** реализацијата на сите активности што беа направени во 2016 година треба да продолжат и во нареден период, а неминовно е да се дефинирааат сите транспортните средства кои се неупотребливи, бидејќи овие транспортни средства поради некористење се уништуваат, а со тоа и се намалува нивната вредност при можната реализација-продажба.

7. Ревизија на ИТ:

Во оваа година ЕСЦ функционираше према потребите и ги извршуваше сите работни задачи со моменталната опрема и човечите ресурси со кој располага овој сектор, така да скоро и да немаше застои во целосното функционирање на истиот.

- **резиме:** модернизацијата во овој сегмент на работење е неминовна и истата да биде према самите потреби и тоа во: замена на старата опрема поединечно со соодветни нови ПС компјутери и останатата придружна опрема, како и правење или купување на нови програми во сегменти на работење каде истите се потребни на пример: програм за евиденција на основните средства, односно евиденција на градежните објекти по веќе добиени имотни листови, бидејќи со моменталниот програм евидентирање на таа документација не е можна. Воедно е потребно да се пристапи на автоматизација на сите останати програми кои во досегашниот период не се автоматизирани за книжење со што би ја зголемиле интерната контрола во самото тековно работење.

8. Ревизија на повраќаи на готови производи:

Во текот на 2016 година се направи минимален број на повраќаи и тоа од продавниците и комисионерите на ЕЕ Трговска мрежа на стара залиха како и на залиха која е оштетена, а се со цел да се овозможи нормална продажба на истата по намалени цени, а воедно да не се рекламираат производите од купувачите ако истите имаат големи оштетувања. Останатите направени повраќаи се исклучиво заради грешки при фактурирање и моментално исправка на соодветната документација.

9. Ревизија на дадени простори под закуп:

- **препорака:** решавање на проблеми што се настанати во овој период од секој сегмент на функционирање на овие договори, подобрување на условите на просторите што се дадени под закуп, како и на оние простори што се нудат на можните закупувачи, посебно во делот на покривите на овие деловни простори.
- повеќето од препораките се реализирани или делимично реализирани.
- **резиме:** комисијата за реализација, пратење и контрола на договорите за закуп во нареден период треба целосно да биде ангажирана во правилно функционирање на оваа проблематика. Треба да се продолжи со активностите за обновување на крововите по сите моментални закупци, кои кровови покажуваат прокиснување и истите да се изолираат или покријат со лим. Исто така во нареден период треба да се обезбедат услови за понуда на нови простори под закуп кои се наоѓаат во Комбинатот, односно чистење од непотребни отпадни материјали и правење истите да бидат веднаш дадени под закуп, односно деловните простори што се нудат да бидат веднаш во функција на закупецот, бидејќи во 2016 година имавме ослободување на поголема квадратура од закупец, кои простори треба во што побрз период да се дадат под закуп.

10. Ревизија на испратнини за технолошки вишок:

Целосно реализирани препораки од предходен период, така што сите испратнини во 2016 година се исплатени вирмански по законска регулатива за оваа проблематика, а по реализирани препораки за начинот на реализација на испратнините во овој период.

11. Дополнителна ревизија за тековното работење на Складот во Царинскиот Терминал.

Поради проблемите на складираната голема количина на залиха (разна стока) од комитентите кои прават увоз и која залиха е стара повеќе години направена целосна ревизија на ова работење, која проблематика не е целосно опфатена со моменталната законска регулатива..

- **препорака:** дадена нова процедура за тековно работење на складот.
- оваа процеура е почнато да функционира во сегментите што ги дозволуваат за тековно работење на складот, како и можностите што ги нуди моменталната законска регулатива за оваа проблематика, користење на искуствата од другите терминали во земјата по решавање на оваа проблематика.
- **резиме:** продолжување на ангажманот на одговорните на Терминалот и во наредниот период за целосно расчистување на старата залиха на стоки што се наоѓа во самиот склад, а во сооднос на целосно придржување кон законска регулатива.

12. Дополнителна ревизија на основите средства во Комбинатот.

Поради проблематиката на основните средства и целосно нивно средување се пристапи кон оваа ревизија за кое беа превземени активности со направени соодветни прегледи со упатства за нивно средување.

- **препорака:**ново обележување на сите активни средства, посебно се однесува за оние основни средства кои имаат сегашна вредност, дефинирање точно на основните средства кои се вон употреба, како и дефинирање на основни средства кои треба да се расходуваат и одтуѓат.
- дел од препораките се реализирани целосно или делимично, но има и дел од фабриките и економските единици која активност сеуште не е почната.
- **резиме:** во нареден период треба да бидат завршени сите активности по препораките кои во 2016 година не беа завршени, а неминовно е да се превземат активности во фабриката и економските единици за да започнат и завршат овие активности во средување на основните средства по дадените препораки.

13. Дополнителна ревизија на работењето со мазут (прием и трошок).

Поради тоа што во 2016 година Енерганата при Комбинатот почна да користи исклучиво мазут како гориво и поради специфичноста на ова работење е направена оваа ревизија за да се превземат сите активности за нормално работење и регулирање на интерната контрола на приемот и трошокот на мазут од страна на одговорните во ЕЕ Енергоодржување (Енергана).

- **препорака:**исчистување на сите резервоари за мазут, да се оспособат марачи за мазут, да се подобри евиденцијата на самои прием и потрошувачка со сите моментални параметри што се потребни, како и усогласување на месечните состојби со книгостовените.
- препораките се реализирани целосно или делимично.
- **резиме:** во нареден период треба да се реализираат препораките кои не се завршени, а се однесува на доисчистување на резервоарите и направат сите технички поправки за нормално функционирање на истите.

14. Ревизија за почетокот на пописот за 2016 година.

Во реализацијата на самиот годишен попис учествуваат скоро истите пописни комисии кои го правеа предходниот попис како и членовите на Централната пописна комисија кои го координираат и контролираат самиот попис беше повторно сочинета од најодговорните лица во фабриките и економските единици.

- **препораки:** се дадени процедури и упатства за спроведување на самиот годишен попис, а посебно во делот на интерната контрола и дополнителни упатства за нормално и правилно функционирање поврзана со законската регулатива за водење на попис, како и дополнителната активност на правењето на посебен попис на готовите производи кои беа намалени со проценка од 31.12.2013 година, односно листа на продадени готови производи од овие артиклите по количина и цена за цела 2016 година. Посебен акцент за овој попис беше ставен на дефинирање на цената на чинење на готовите производи која се употребува при дефинирање на пописот на недовршеното производство во трите производни фабрики.
- Сите активности во делот на физичкиот попис беа завршени, со некои исклучоци поради временските услови (минусни температури), а воедно беа завршени сите активностите од дополнителната активност и целосно документацијата беше предадена према утврдените планови на пописот. И оваа година евиденцијата на пописот на градежните објекти по дефинирани имотни листови се ажурираше со новите имотни листови, која евиденција ќе треба тековно да се ажурира се додека не се добијат сите имотни листови за секој градежен објект.
- **резиме:** правењето на калкулации на цена на чинење за секој нов производ во нареден период е неминовен процес за тековно работење на сите производни фабрики и истите мора да се прават, неминовно е исто така во нареден период да се пристапи кон средување на основните средства кое беше дел од вонредна ревизија и завршување на сите овие активности за да во нареден попис имаме точно дефинирање на основните средства, односно кои се неупотребливи или се веќе дефинирани како основни средства вонупотреба и да се дадат предлози за нивно расходување према процедурата за расходување на основни средства, а во склад со законската регулатива, а вакви основни средства има скори во сите фабрики и економски единици.